

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Jaroslava Škopka a soudců JUDr. Ondřeje Szalonnáse a Mgr. Jana Šmakala ve věci

žalobce: Děti Země - Klub za udržitelnou dopravu, IČ 67010041, Cejl 866/50a,
602 00 Brno,
zastoupený JUDr. Petrou Humlíčkovou, Ph.D., advokátkou,
Štěpánská 640/45, 110 00 Praha 1,

proti
žalovanému: Krajský úřad Plzeňského kraje, IČ 70890366, Škroupova 1760/18,
301 00 Plzeň

o žalobě ze dne 17. 2. 2021 na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného spočívajícím v tom, že žalovaný odmítl žalobci přímo zasílat informace na základě žalobcovy žádosti ze dne 17. 8. 2020 podle § 70 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., a odkázal žalobce na svou elektronickou úřední desku,

takto:

- I. Zásah spočívající v postupu žalovaného odmítajícím žalobci přímo zasílat informace na základě žádosti ze dne 17. 8. 2020 podané podle § 70 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, a odkazující žalobce pouze na elektronickou úřední desku žalovaného, je nezákonný.

- II. Žalovanému se přikazuje, aby do 15 dnů od doručení tohoto rozsudku zaslal žalobci všechny dosud nezaslané informace vztahující se k žalobcově žádosti ze dne 17. 8. 2020 podané podle § 70 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.
- III. Žalovaný je povinen nahradit žalobci náklady řízení ve výši 12 200 Kč k rukám žalobcovy zástupkyně do 30 dní od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

[I] Předmět řízení

1. Žalobce se žalobou ze dne 17. 2. 2021, Krajskému soudu v Plzni (dále jen „soud“) doručenou téhož dne, domáhal, aby (I) soud určil, že postup žalovaného spočívající v tom, že odmítá žalobci přímo zasílat informace na základě podané žádosti ze dne 17. 8. 2020 podle § 70 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb. a odkazuje žalobce pouze na svou elektronickou úřední desku, což příkladmo deklaruje ve svém sdělení ze dne 17. 12. 2020, č.j. PK-ŽP/31321/20, je nezákonný; (II) bylo žalovanému soudem přikázáno, aby do 15 dnů od doručení rozsudku zaslal žalobci všechny dosud nezaslané informace vztahující se k jeho žádosti ze dne 17. 8. 2020 podle § 70 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb.; (III) žalovaný uhradil žalobci náhradu nákladů soudního řízení.
2. Ochrana přírody a krajiny je upravena zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně přírody a krajiny“ nebo „ZOPK“).

[II] Žaloba

3. Žalobce popsal, že dne 16. 8. 2018 zaslal Krajskému úřadu Plzeňského kraje žádost dle § 70 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny, která je platná 1 rok od doručení, aby byl žalovaným předem informován o všech v žádosti uvedených zamýšlených zásazích a zahajovaných správních řízeních dle citovaného zákona. Žalovaný na tuto žádost žalobce během 1 roku nijak nereagoval. Dne 16. 8. 2019 žalobce učinil totéž, žalovaný během 1 rok opět nijak přímo nereagoval. A totéž se opakovalo i v případě žádosti zaslané žalovanému dne 17. 8. 2020.
4. Nicméně, dne 22. 12. 2020 žalobce (náhodou) našel na úřední desce žalovaného sdělení žalovaného ze dne 17. 12. 2020, č.j. PK-ŽP/31321/20, které bylo vyvěšeno dne 17. 12. 2020, podle kterého žalovaný dle § 70 odst. 3 zákona o ochraně přírody a krajiny informuje veřejnost, že bylo zahájeno 5 správních řízení dle uvedeného zákona a že různé spolky se mohou dle § 70 odst. 3 zákona o ochraně přírody a krajiny do 8 dní od sdělení této informace, tj. do 25. 12. 2020, resp. do pondělí 28. 12. 2020, do tohoto řízení přihlásit (mezi těmito řízeními je i silniční obchvat Plzně u Roudné). Na konci tohoto sdělení je uvedeno toto: „*Rozdělovník: Česká společnost ornitologická ... Děti Země – Klub za udržitelnou dopravu (...)*“. Žalobce tedy vyčkal, až mu bude toto sdělení žalovaného, které žalovaný nadstandardně vyvěsil na úřední desce pro veřejnost, na základě jeho žádosti dle § 70 odst. 2 doručeno přímo. To se ovšem nestalo, čímž podle žalobcova názoru došlo k prokazatelnému nezákonnému zásahu žalovaného do žalobcových práv, neboť ten splnil všechny náležitosti § 70 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny, takže očekával, že žalovaný zase splní své povinnosti a bude ho přímo informovat o všech zahájených

relevantních řízeních a také o všech relevantních zásazích. Současně žalobce podotkl, že od onoho data, tj. od 17. 12. 2020, neobdržel přímo od žalovaného na základě své žádosti žádné oznámení o zahájení jakéhokoli řízení dle zákona o ochraně přírody a krajiny. To ovšem jistě ještě nemusí znamenat, že by žalovaný postupoval vždy nezákonným způsobem, neboť pro okruh staveb vymezených v žalobcových žádostech nemuselo probíhat žádné správní řízení či se neprováděl žádný zásah. Podstatné ovšem je, že žalobce od podání své žádosti dne 17. 8. 2020 nedostal od žalovaného ani jedno oznámení o zahájení jakéhokoli správního řízení (či zásahu), což je nepravděpodobné, zvláště pokud žádost byla věcně specifikována velmi široce, neboť obsahuje 7 různých okruhů staveb a záměrů (např. i podle investora).

5. Bez ohledu na to, zda žalovaný v minulosti porušoval právo žalobce být informován na základě podaných žádostí, je nyní zřejmé, že žalovaný prokazatelně své sdělení ze dne 17. 12. 2020 žalobci na základě jeho žádosti ze dne 17. 8. 2020 přímo nedoručil, tzn. neinformoval žalobce o zahájení řízení pro silniční obchvat Plzně u Roudné. Žalobci proto nezbylo, než se obrátit na soud s žalobou proti nezákonnému zásahu žalovaného, neboť je zřejmé, že žalovaný systémově odmítá reagovat na žádosti žalobce. Nelze totiž u žádostí spolků podaných dle § 70 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny postupovat tak, že informace o zahajovaných správních řízeních, které probíhají podle uvedeného zákona, mohou orgány ochrany přírody oznamovat jen přes elektronickou úřední desku, resp. že si mohou vybrat, zda je budou spolkům s podanou žádostí oznamovat takto či přímo (poštou či elektronicky).
6. Žalobce připomněl, že je pobočným spolkem s vlastní právní subjektivitou spolku Děti Země. Ze stanov Děti Země mj. vyplývá, že jejich hlavním posláním je ochrana přírody a krajiny a životního prostředí. Žalobce svou žádostí ze dne 17. 8. 2020, doručenou žalovanému elektronicky se zaručeným elektronickým podpisem dne 17. 8. 2018, splnil všechny zákonné požadavky § 70 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny, takže má právo od žalovaného během následujícího 1 roku přímo získávat informace „o všech zamýšlených zásazích a zahajovaných správních řízeních, při nichž mohou být dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny chráněné podle tohoto zákona, s výjimkou řízení navazujících na posuzování vlivů na životní prostředí podle § 3 písm. g) zákona o posuzování vlivů na životní prostředí“. Žalobce byl ovšem postupem žalovaného ve smyslu § 82 soudního řádu správního zkrácen na svých právech nezákonným zásahem žalovaného, který po podání žádostí žalobcem (min. od roku 2018) prokazatelně přímo neposílá žádná oznámení o zahajovaných řízeních, ačkoliv jsou tyto žádosti po věcné stránce velmi široké. Důkazem je konkrétní sdělení žalovaného ze dne 17. 12. 2020, č.j. PK-ŽP/31321/20, které žalobce náhodně objevil dne 22. 12. 2020 na úřední desce žalovaného a které nikdy nebylo žalobci přímo doručeno, resp. žalovaný žádost žalobce ze dne 17. 8. 2020 jakoby ignoroval. Toto sdělení žalovaného přitom obsahuje zájmovou stavbu dle specifikace žádosti, tj. silniční obchvat Plzně u Roudné. Navíc, navzdory tvrzení žalovaného, že toto sdělení veřejnosti bude žalobci na základě jeho žádosti také přímo doručeno (viz pojem „rozdělovník“), tak žalobce toto sdělení žalovaného do podání této žaloby neobdržel.
7. Podle žalobcova názoru je postup žalovaného zveřejňováním informací o zahajování správních řízení ve smyslu § 70 odst. 3 zákona o ochraně přírody a krajiny pouze na jeho elektronické úřední desce nezákonný (navíc žalovaný neposílá žalobci ani informace o zamýšlených zásazích, tzn. např. vydaná závazná stanoviska – viz žádosti žalobce), neboť

žalobce by pak své žádosti se specifikacemi podle § 70 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny posílal opakovaně zbytečně. Orgány ochrany přírody si ve smyslu poslední věty § 70 odst. 3 zákona o ochraně přírody a krajiny nemohou libovolně vybírat, zda budou žádané informace posílat spolkům se žádostí přímo nebo jen přes elektronickou úřední desku, jak to také vyplývá z postupu žalovaného, který je tak bezbřehý a nepředvídatelný. Spolky by se totiž logicky do 8 dní od zveřejnění informace o zahájení příslušného správního řízení vždy a jen na elektronické úřední desce správního orgánu mohly do něho přihlásit i bez posílání svých žádostí. Postup žalovaného, pokud své sdělení ze dne 17. 12. 2020 (a zřejmě i jiná podobná sdělení) zveřejnil jen na své úřední desce pro širokou veřejnost, ale již ho souběžně nezaslal přímo žalobci, ačkoliv si dne 17. 8. 2020 podal žádost, popírá účel § 70 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny. Pokud by byl tento postup správný, pak by chyběl jakýkoliv smysl, aby odst. 2 uvedeného zákona o možnosti spolku podat žádost a věcně a územně ji specifikovat, byl v tomto zákoně uváděn.

8. Podle žalobceva názoru má § 70 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny přesto jeden zásadní smysl. Na základě využití tohoto práva mohou spolky po správních orgánech ochrany přírody požadovat, aby jim žádané informace byly posílány přímým způsobem (poštou či elektronicky). Toto ustanovení je navíc výhodné i pro správní orgány, neboť předem z platné žádosti vědí, kolik a jaké spolky mají zájem o účast v řízení podle jeho určitého typu. Podle žalobce přitom poslední věta § 70 odst. 3 zákona o ochraně přírody a krajiny nezakládá pro orgány ochrany přírody, jakým je žalovaný, žádné oprávnění, aby spolkům s podanou žádostí doručovaly informace o zahájení správních řízení jen veřejnou vyhláškou, resp. aby si samy libovolně volily mezi doručením přímo spolkům (doporučeně poštou či elektronicky), jakým je žalobce, nebo doručením na internetu, jako by šlo o rovnocenné alternativy na volný výběr. Ono ustanovení totiž jen upřesňuje, který den se považuje za den doručení informací o zahájení správního řízení. Pokud spolek podal žádost, tak je to první den o přímém doručení těchto informací, a pokud spolek žádnou žádost u orgánu ochrany přírody nepodal, tak je to první den od vyvěšení takové informace. Při poskytování informací dle § 70 odst. 3 zákona o ochraně přírody a krajiny tedy musí žalovaný postupovat podle účelu tohoto zákona, tzn. posílat informace o zahajování správních řízení přímo spolkům s podanou žádostí (poštou či elektronicky). Takový spolek má pak 8 dní od doručení této informace na to, aby se do řízení přihlásil či nikoliv. A pokud ano, tak pak s ním žalovaný musí jednat jako s řádným účastníkem příslušného správního řízení. Postup žalovaného tím, že nejméně od 16. 8. 2018 neposílá žalobci přímo žádnou informaci o tom, že bylo zahájeno nějaké řízení dle specifikace v žádosti žalobce (naposledy dne 17. 8. 2020), čehož důkazem je sdělení žalovaného ze dne 17. 12. 2020, které nebylo žalobci nikdy přímo doručeno (ačkoliv si trpělivě každý rok obnovuje svou žádost), tak nezákonným způsobem zasahuje do práv žalobce. Žalobce by totiž byl, i přes podanou žádost, jejíž platnost každým rokem prodlužuje, a v rozporu s účelem zákona o ochraně přírody a krajiny nucen dlouhodobě přibližně každý týden (tj. třiapadesátkrát ročně) sledovat elektronickou úřední desku žalovaného a hledat zde mezi řadou jiných písemností informace, které mu má žalovaný zasílat přímo, jak zákon zákona o ochraně přírody a krajiny očekává.
9. Žalobce, který podáním žádosti splnil požadavky § 70 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny, by tak byl nadměrným způsobem zatěžován nezákonným zásahem. Jde o obstrukci, kterou je žalobci znesnadňována jeho činnost. Orgány ochrany přírody

mohou samozřejmě na svých elektronických úředních deskách zveřejňovat cokoliv, co jim zákon nezakazuje. Ovšem § 70 odst. 3 zákona o ochraně přírody a krajiny jednoznačně po správních orgánech požaduje, aby žádané informace o zahajování relevantních správních řízeních byly spolkům, které si podají žádost, zasílány přímo, neboť jinou možnost citovaný zákon z historického a z teleologického hlediska neumožňuje.

10. Připouští-li zákon o ochraně přírody a krajiny pouhé zveřejňování různých písemností orgánů ochrany přírody a krajiny, tak jen při konkrétních případech, které jsou přesně popsány, příkladmo jsou to § 38 odst. 3 a § 78 odst. 7 tohoto zákona. Pokud tedy orgány ochrany přírody musí něco na elektronické úřední desce zveřejňovat, tak to musí být přímo v zákoně o ochraně přírody a krajiny uvedeno, což se § 70 netýká, neboť uvádí jen způsob, jak se počítají lhůty.
11. Žalobce v té souvislosti odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2011, č.j. 6 As 19/2011-728, kde je mj. uvedeno toto: *„Smyslem toho, že mají být občanská sdružení informována o zahajovaných řízeních předem, není omezení účasti občanských sdružení v přístupu do správních řízení, při nichž mohou být dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny, ale v zajištění možnosti efektivní účasti těchto občanských sdružení na celém správním řízení již od jeho počátku.“* Obdobně se kasační soud vyslovil i v rozsudku ze dne 14. 5. 2013, č.j. 9 As 156/2012-30: *„Hlavním smyslem žádostí o informace o zahajovaných správních řízeních ve smyslu ustanovení § 70 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny je zajistit, aby občanská sdružení byla nejprve za stanovených podmínek stanovených zákonem informována správními orgány o řízeních, ve kterých mohou hájit zájmy ochrany přírody a krajiny, a pak se mohla na základě obdržení této informace přihlásit písemným oznámením své účasti podle § 70 odst. 3 zákona o ochraně přírody a krajiny, což teprve založí jejich případné účastenství v uvedených správních řízeních.“* V případě, že orgán ochrany přírody a krajiny chce o zahájení řízení nad rámec zákona o ochraně přírody a krajiny informovat i veřejnost (např. politiky, sdělovací prostředky, soukromé firmy, jednotlivé občany či dokonce spolky, které zatím žádnou žádost nepodaly, ačkoliv ji dle § 70 zákona podat mohly), tak jim nic nebrání, aby takové sdělení s potřebnými informacemi na své úřední desce pro veřejnost sdělovaly, resp. spolkům, které z nějakých důvodů mohou nějakého takového řízení zúčastnit, ačkoliv si před tím žádnou žádost nepodaly. Takový postup, tzn. tyto informace zveřejněné prostřednictvím elektronické úřední desky, mohou samozřejmě využívat i spolky s podanou žádostí, pokud bylo zahájené nějaké řízení, o němž ve své žádosti neprojevíly zájem.
12. Žalobce na podporu svých tvrzení dále odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2013, č.j. 6 As 38/2013-23, kde je vyjeveno mj. toto: *„Ustanovení § 70 odst. 3 poslední věta zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, nezakládá samo o sobě oprávnění pro správní orgán, aby občanskému sdružení, jehož hlavním posláním podle stanov je ochrana přírody a krajiny, doručoval oznámení o zahájení řízení veřejnou vyhláškou, resp. aby libovolně volil mezi individuálním doručením jeho písemného vyhotovení nebo doručením veřejnou vyhláškou, jako by šlo o rovnocenné alternativy na výběr. Toto ustanovení pouze pro oba způsoby doručování upřesňuje, který den se považuje za den sdělení informace o zahájení řízení. Možnost doručovat takové oznámení veřejnou vyhláškou se musí pro dané řízení opírat o jiný právní předpis (např. § 87 odst. 1 věta druhá stavebního zákona z roku 2006 ve znění účinném do 31. 12. 2012, nebo § 144 odst. 2 správního řádu z roku 2004,*

který upravuje zahájení řízení s velkým počtem účastníků).“ Žalobce dále upozornil na usnesení Ústavního soudu ze dne 11. 9. 2018, sp. zn. IV. ÚS 1757/18. V tomto usnesení se mj. uvádí: „V demokratickém právním státě je k tomuto účelu možné využít jiných prostředků ochrany veřejných subjektivních práv či veřejných zájmů, a to zejména v době, kdy je tzv. environmentálním spolkům a dotčené veřejnosti umožněno participovat na postupech a řízeních týkajících se ochrany přírody a krajiny, což ostatně tyto subjekty hojně využívají.“

13. Žalovaný svým sdělením ze dne 17. 12. 2020 konkrétním způsobem deklaruje nezákonný zásah do práva žalobce na přímé získávání informací o zahajování relevantních správních řízeních, při nichž mohou být dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny chráněné příslušným zákonem, ačkoliv žalobce splnil všechny požadavky. Tento nezákonný zásah žalovaného má přitom pro žalobce nedozírné následky, neboť se od něho několik let přímo nedověděl o zahajovaných správních řízeních, o která ve svých žádostech dle § 70 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny opakovaně projevil zájem. Žalovaný tedy svým nezákonným zásahem, probíhajícím několik let, zabránil žalobci se efektivně účastnit všech řízení, které jsou uvedeny v jeho žádostech.

[III] Vyjádření žalovaného k žalobě

14. Žalovaný se k žalobě vyjádřil v podání ze dne 12. 4. 2021, kde nejprve sdělil, že samostatný správní spis v předmětné věci nevedl. Žalobcova žádost dle § 70 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny ze dne 17. 8. 2020 je (resp. její kopie) je založena ve spisu sp. zn. ZN/188/ŽP/21. Obsahem tohoto spisu jsou žádosti všech spolků, které u žalovaného uplatnily žádosti o informace dle § 70 odst. 2 ZOPK (jedná se o „aktivní“ žádosti).
15. Žalovaný považoval žalobu za nedůvodnou.
16. Dle názoru žalovaného je třeba § 70 odst. 2 a 3 zákona o ochraně přírody a krajiny vykládat ve vzájemné souvislosti. Odstavec 2 dává spolkům právo být informován o zásazích a správních řízeních, které se mohou dotýkat zájmů ochrany přírody. Tato informace může být pak spolkům sdělena buď písemně, nebo zveřejněním na úřední desce správního orgánu.
17. Zákon o ochraně přírody a krajiny sice v § 70 odst. 3 uvádí, že se lhůta počítá ode dne, kdy bylo spolku zahájení řízení oznámeno, v další větě však používá pojem sdělení informace o zahájení řízení. Z kontextu lze tedy dovodit, že se jedná právě o sdělení informace ve smyslu odst. 2 zmíněného ustanovení ZOPK. Spolek se stane účastníkem řízení, až když svoji účast správnímu orgánu na základě sdělení informace oznámí. Z logiky věci pak sdělení informace nemůže být oznámením o zahájení řízení jeho účastníkům ve smyslu § 47 odst. 1 správního řádu, jelikož v době zahájení řízení spolek ještě tímto účastníkem není. Tím žalovaný nerozporoval, že způsob doručování účastníkům řízení musí mít oporu v právním předpise, jak uvedl i v žalobě citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ve věci sp. zn. 6 As 38/2013.
18. Nicméně, žalovaný nesouhlasil s tím, že by sdělení informace dle § 70 ZOPK zároveň mělo plnit funkci oznámení o zahájení řízení ve smyslu § 47 odst. 1 správního řádu, které by se mohlo za stanovených podmínek doručovat i veřejnou vyhláškou (např. § 144 správního řádu). K tomu je třeba dodat, že § 70 zákona o ochraně přírody a krajiny ani nehovoří o doručování veřejnou vyhláškou, nýbrž pouze o zveřejnění na úřední desce a způsobem umožňujícím dálkový přístup, což i žalovaný činí.

19. Dle názoru žalovaného má výše uvedená argumentace oporu i v aktuální judikatuře Nejvyššího správního soudu (= rozsudek ve věci sp. zn. 4 As 20/2020), ve kterém je mj. uvedeno: „*Ustanovení § 70 odst. 3 ZOPK umožňuje sdělit informaci o zahájení řízení a) doručením písemného vyhotovení nebo b) zveřejněním na úřední desce správního orgánu a současně způsobem umožňujícím dálkový přístup. Druhá forma sdělení je na rozdíl od první formy adresována nikoli konkrétním osobám, nýbrž celé veřejnosti. Z tohoto ustanovení ZOPK dále vyplývá, že spolek je oprávněn se účastnit řízení, pokud oznámí svou účast písemně do osmi dnů od oznámení řízení, resp. sdělení informace o zahájení řízení.*“. K tomu dále kasační soud doplnil: „*(...) ZOPK je lex specialis vůči stavebnímu zákonu i správnímu řádu a v posuzované věci proto při stanovení data, od kdy počala běžet lhůta pro podání oznámení podle § 70 odst. 3 ZOPK není na místě vycházet z § 87 odst. 1 stavebního zákona ve spojení s § 144 odst. 2 a § 25 odst. 2 správního řádu, ale pouze z § 70 odst. 3 ZOPK, které obsahuje samostatnou (přísnější) úpravu toho, kdy dojde ke sdělení informace o zahájení řízení, a od kdy tak běží lhůta pro podání oznámení podle § 70 odst. 3 ZOPK.*“
20. Navíc lze doplnit, že tímto přístupem žalovaný umožňuje účast v řízení i širšímu okruhu spolků a nejen těm, které o informace o zahajovaných řízeních ke dni sdělení informace požádaly. Samozřejmě za předpokladu, že splní zákonné podmínky (přihlášení v zákonné lhůtě včetně podání žádosti o informace dle § 70 odst. 2 ZOPK). Nelze tedy souhlasit s žalobcem, že by se do řízení mohly přihlásit i spolky bez podání žádosti ve smyslu § 70 odst. 2 ZOPK. Tyto žádosti jsou v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu podmínkou pro účast v řízení (6 As 19/2011, 9 As 40/2011).
21. Žalovaný zásadně odmítl, že výše uvedený postup by byl diskriminační a obstrukční a že by tímto postupem byla žalobci znesnadňována jeho činnost. Žalovaný vůči všem spolkům postupuje shodně a tento způsob sdělování informací aplikuje od září 2012. Novým spolkům, které žádost dle § 70 odst. 2 ZOPK podají u žalovaného prvně, pak žalovaný písemně či elektronicky sděluje, že informace dle § 70 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny zveřejňuje na úřední desce a způsobem umožňujícím dálkový přístup (lze ověřit ze spisu žalovaného sp. zn. ZN/251/ŽP/2018, který byl Krajskému soudu v Plzni poskytnut k řízení sp. zn. 77 A 19/2021).
22. Spolky, jejichž cílem či smyslem jejich činnosti je ochrana přírody a krajiny, by dle žalovaného měly být v této činnosti aktivní a měly by se aktivně zajímat o zásahy či řízení s vlivem na přírodu a krajinu, bez ohledu na to, zda se jedná o spolek s celostátní či pouze regionální působností. Tento názoru podporuje i Nejvyšší správní soud v již citovaném rozsudku ve věci sp. zn. 4 As 20/2020: „*Nejvyšší správní soud v této souvislosti konstatuje, že požadavek vyplývající z § 70 odst. 3 ZOPK, aby spolky aktivně sledovaly úřední desku příslušného správního orgánu, považuje za legitimní, neboť spolky zmíněné v § 70 odst. 2 ZOPK, jejichž hlavním posláním je podle stanov ochrana přírody a krajiny, by z povahy věci měly v řízeních, v nichž mohou být dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny chráněné podle ZOPK vystupovat aktivně, neboť jedině tak mohou svého hlavního poslání dosáhnout.*“
23. Argumentace, že žalobce musí v podstatě 53x ročně sledovat úřední desku či musí sepsat na rozdíl od jiné právní úpravy 4 úkony, které navíc považuje za časově náročné, vyvolává spíše dojem, že žalobce je v podstatě nucen se o přírodu a krajinu sám zajímat. To se snad ale od žalobce, jakožto spolku s cílem chránit přírodu a krajinu, očekává. Sám žalobce si účel své existence zvolil. Zároveň žalovanému nebylo zřejmé, co je časově náročného na každoročním obnovování žádosti (u které se obvykle jen změní datum) a na sepsání podání, kterým se spolek do řízení přihlásí. Tuto argumentaci žalovaný

považoval za absurdní a účelovou.

24. Srovnávání účasti spolků dle ZOPK a zákona č. 100/2001 Sb. žalovaný považoval za irelevantní. Jedná se o dva různé právní předpisy s odlišným předmětem právní úpravy a způsob, jakým se spolky mohou dle těchto právních předpisů v jimi předvídaných procesech účastnit, zvolil sám zákonodárce. Žalovaný byl toho názoru, že jím zvolený postup aplikace § 70 zákona o ochraně přírody a krajiny je v souladu s právním řádem i aktuální judikaturou. Tento postup je rovněž v souladu se zásadou procesní ekonomie. Všem existujícím spolkům takto běží lhůta pro přihlášení od stejného okamžiku. Nemůže tedy nastat situace, že by v případě písemného doručování informací došlo k neúměrnému prodlužování správních řízení z důvodu, kdy např. spolek, jehož cílem je spíše působit obstrukce v řízení, nepřebíral poštovní zásilky a čekalo se na doručení fikcí s dalším připočtením osmidenní lhůty pro přihlášení se do řízení, což v důsledku prodlouží správní řízení minimálně o jeden měsíc.

[IV] Replika žalobce

25. Žalobce podal dne 26. 4. 2021 repliku k vyjádření žalovaného. V ní zopakoval, co je předmětem sporu jeho žaloby. Podle žalobce má žalovaný dle § 70 odst. 3 zákona o ochraně přírody a krajiny a dle správního řádu jen dvě možnosti, jak spolkům zahájení řízení oznámit (a které praktikují všechny žalobci známé úřady), a to přímo spolkům s podanou žádostí nebo veřejnou vyhláškou jakýmkoliv spolkům, tzn. nikoliv vždy a jen vyvěšením „informací“ na úřední desce. Žalobce opřel svůj právní názor především o rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2013, č.j. 6 As 38/2013-23, a ze dne 25. 6. 2020, č.j. 4 As 20/2020-36.
26. Žalobce v replice dále obsáhle citoval judikaturu vztahující se k předmětné problematice a dospěl k závěru, že žalovaný předkládá vlastní a unikátní koncepci, jakým způsobem je možné spolkům oznamovat zahájení řízení, kterážto ale nemá oporu v judikatuře ani správní praxi.

[V] Posouzení věci soudem

27. Řízení ve správním soudnictví je upraveno zákonem č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „soudní řád správní“ nebo „s. ř. s.“).
28. Soud rozhodl ve věci bez jednání, když s takovým způsobem rozhodnutí ve věci souhlasily obě strany sporu.
29. Žaloba je důvodná.
30. Podle § 82 s. ř. s. platí: *Každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.*
31. Podle § 87 odst. 1 s. ř. s. platí: *Soud rozhoduje na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí; rozhoduje-li soud pouze o určení toho, zda zásah byl nezákonný, vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době zásahu.*
32. Jak vyplynulo z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2013, č.j. 6 A

38/2013-23 (publikováno pod č. 2686 Sb. NSS; rozhodnutí kasačního soudu jsou k dispozici na www.nssoud.cz): „(...) ustanovení § 70 odst. 3 poslední věty zákona o ochraně přírody a krajiny nezakládá samo o sobě oprávnění pro správní orgán, aby občanskému sdružení, jehož hlavním posláním podle stanov je ochrana přírody a krajiny, doručoval oznámení o zahájení řízení veřejnou vyhláškou, resp. aby libovolně volil mezi individuálním doručením jeho písemného vyhotovení nebo doručením veřejnou vyhláškou, jako by šlo o rovnocenné alternativy na výběr. Toto ustanovení pouze pro oba způsoby doručování upřesňuje, který den se považuje za den oznámení informace o zahájení řízení. Možnost doručovat takové oznámení veřejnou vyhláškou se musí pro dané řízení opírat o jiný právní předpis (např. § 87 odst. 1 věta druhá stavebního zákona z roku 2006 ve znění účinném do 31. 12. 2012, nebo § 144 odst. 2 správního řádu z roku 2004, který upravuje zahájení řízení s velkým počtem účastníků).“.

33. Je zřejmé, že rozhodným ustanovením zákona o ochraně přírody a krajiny je v souzené věci jeho § 70. V době, kdy rozhodoval Nejvyšší správní soud (dne 23. 10. 2013, viz výše) zněl druhý odstavce onoho ustanovení takto: „Občanské sdružení nebo jeho organizační jednotka, jehož hlavním posláním podle stanov je ochrana přírody a krajiny (dále jen ‚občanské sdružení‘), je oprávněno, pokud má právní subjektivitu, požadovat u příslušných orgánů státní správy, aby bylo předem informováno o všech zamýšlených zásazích a zahajovaných správních řízeních, při nichž mohou být dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny chráněné podle tohoto zákona. Tato žádost je platná jeden rok ode dne jejího podání, lze ji podávat opakovaně. Musí být věcně a místně specifikována.“
34. V době podání žalobcovy žádosti (tedy ke dni 17. 8. 2020) bylo znění tohoto odstavce pozměněno díky novelizaci účinné ode dne 1. 4. 2015 (zvýraznění změny potvrzením provedl soud): „Občanské sdružení nebo jeho organizační jednotka, jehož hlavním posláním podle stanov je ochrana přírody a krajiny (dále jen ‚občanské sdružení‘), je oprávněno, pokud má právní subjektivitu, požadovat u příslušných orgánů státní správy, aby bylo předem informováno o všech zamýšlených zásazích a zahajovaných správních řízeních, při nichž mohou být dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny chráněné podle tohoto zákona, s výjimkou řízení navazujících na posuzování vlivů na životní prostředí podle § 3 písm. g) zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Tato žádost je platná jeden rok ode dne jejího podání, lze ji podávat opakovaně. Musí být věcně a místně specifikována.“
35. Ustanovení § 70 odst. 3 zákona o ochraně přírody a krajiny pak ke dni 17. 8. 2020 znělo takto: „Občanské sdružení je oprávněno za podmínek a v případech podle odstavce 2 účastnit se řízení podle tohoto zákona, pokud oznámí svou účast písemně do osmi dnů ode dne, kdy mu bylo příslušným správním orgánem zahájení řízení oznámeno; v tomto případě má postavení účastníka řízení. Dnem sdělení informace o zahájení řízení se rozumí den doručení jejího písemného vyhotovení nebo první den jejího zveřejnění na úřední desce správního orgánu a současně způsobem umožňujícím dálkový přístup.“
36. Nelze pochybovat o tom (viz výše citovaný rozsudek kasačního soudu), že příslušný správní orgán, v tomto případě žalovaný, nemá volný výběr (a to bez ohledu na novelizaci § 70 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny), jde-li o způsob doručení oznámení o zahájení řízení, tedy nemůže se libovolně rozhodovat, zda tak učiní individuálním doručením jeho písemného vyhotovení nebo doručením veřejnou vyhláškou. Možnost doručovat takové oznámení veřejnou vyhláškou se musí pro dané

řízení opírat o jiný právní předpis.

37. Postupuje-li žalovaný v souzené věci tak, že paušálně praktikuje způsob doručení veřejnou vyhláškou, což odůvodňuje tím, že „§ 70 odst. 2 a 3 zákona o ochraně přírody a krajiny je třeba vykládat ve vzájemné souvislosti“, přičemž „odst. 2 dává spolkům právo být informován o zásazích a správních řízeních, které se mohou dotýkat zájmů ochrany přírody“ a „tato informace může být pak spolkům sdělena buď písemně, nebo zveřejněním na úřední desce správního orgánu“, je takové konání nepřipustné a v rozporu se zákonem (a judikaturou správních soudů). Je totiž povinností žalovaného jakožto orgánu ochrany přírody a krajiny svůj postup v každém případě individualizovat a k doručení skrze veřejnou vyhlášku může přistoupit jen tam, kde to lze odůvodnit zákonným zmocněním (onen „jiný právní předpis“). To se ovšem v souzené věci nestalo a za takové situace nezbylo než přitakat žalobci.
38. Zásah spočívající v postupu žalovaného odmítajícím žalobci přímo zasílat informace na základě žádosti ze dne 17. 8. 2020 podané podle § 70 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, a odkazující žalobce pouze na elektronickou úřední desku žalovaného, je proto nezákonný a žalovanému se přikazuje, aby do 15 dnů od doručení tohoto rozsudku zaslal žalobci všechny dosud nezaslané informace vztahující se k žalobcově žádosti ze dne 17. 8. 2020 podané podle § 70 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny.

[VI] Náklady řízení

39. Žalobce, který měl ve věci plný úspěch, má podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. proti žalovanému správnímu orgánu, který ve věci úspěch neměl, právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení před soudem ve výši 12 200 Kč, skládající se ze zaplaceného soudního poplatku za žalobu ve výši 2 000 Kč, a dále z odměny advokáta za tři úkony právní služby v plné výši, tj. po 3 100 Kč/úkon, a z náhrady hotových výdajů za dva úkony právní služby po 300 Kč/úkon podle § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a), d) a § 13 odst. 1 a 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, ve znění pozdějších předpisů. Za úkony právní služby oceněné plnou výší se považují převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby a podání repliky.
40. Ke splnění povinnosti nahradit náklady řízení bylo žalovanému určeno platební místo podle § 149 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. a stanovena pariční lhůta podle § 160 odst. 1 část věty za středníkem o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. (s přihlédnutím k možností žalovaného tuto platbu realizovat).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost. Kasační stížnost musí být podána do dvou týdnů po doručení rozsudku. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu; lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Plzeň dne 30. 7. 2021

Mgr. Jaroslav Škopek v.r.
předseda senátu